

Stigende mælkeproduktion og faldende mælkepriser i EU

Mælkeproduktionen stiger både i og udenfor Europa. Det har fået priserne til at falde i løbet af 2012.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Prisniveauet ligger dog stadig et godt stykke over interventionspriserne, omend den private oplagring er noget højere sammenlignet med et for et år siden. Det viser en nylig rapport fra EU Kommissionen.

Sammendrag

- Mælkeproduktionen steg i EU med 2,2 % i 2011/12 i stort set alle lande
- Produktionen var 3 % højere i de første måneder af 2012 sammenlignet med 2011
- Den stigende produktion har ført til prisfald i begyndelsen af 2012, og i maj estimeres priserne at være 5 % lavere sammenlignet med for et år siden
- På det allerseneste har priserne dog stabiliseret sig og er steget ganske svagt, Kommissionen afviser ikke, at priserne kan stige igen indenfor de næste få måneder, efter at produktionen har toppet i EU for 2012
- De faldende priser har ikke medført opkøb til intervention, men de private lagre er væsentlig større end for et år siden
- Landmændenes økonomi er forringet i 1. kvartal 2012 i forhold til de sidste 3 kvartaler i 2011, men er dog bedre end i 1. kvartal 2011
- Både faldende mælkepriser og stigende omkostninger er årsag til, at økonomien i at producere mælk i EU er blevet forringet på det seneste
- Kommissionen følger markedet, men har ingen planer om at intervenere for nærværende
- Derimod har Ciolos luftet tanker om, at der er behov for initiativer til at fastholde mælkeproduktionen i "vanskelige områder" efter kvotesystemets ophør i 2015. Der er dog på ingen måde tale om videreførelse af kvotesystemet.

Kommissionen følger markedet

Ovenpå krisen i 2009 besluttede Kommissionen sig for at følge markedsudviklingen meget tættere end tidligere. Det har resulteret i kvartalsrapporter omhandlede den aktuelle markedssituation. Rapporterne bliver også anvendt i orienteringen af EU's politikere. Således var rapporten på denne uges ministerrådsmøde i Bruxelles.

Produktionen steg i stort set alle EU lande i 2011/12

Mælkeproduktionen var 3 % højere de første fire måneder af 2012 sammenlignet med 2011. Set i forhold til kvoteåret var produktionen 2,2 % højere i 2011/12 sammenlignet med 2010/11. Alle lande på nær: Finland, Italien, Grækenland og Bulgarien øgede produktionen, som det fremgår af figur 1.

Figur 1. Ændring i mælkeproduktionen fra 2010/11 til 2011/12.

Selvom nogle lande har øget deres produktion markant i 2011/12 i forhold til 2010/11, producerer mange fortsat mindre end deres mælkekvote. Den præcise kvoteudnyttelse i 2011/12 i de enkelte lande ventes dog først offentliggjort senere på året.

Produktionen steg også udenfor EU

Produktionen steg også udenfor EU. Mælkeproduktionen lå således i begyndelsen af 2012 markant højere sammenlignet med den samme periode i 2011. I New Zealand var produktionen 9,7 % højere i 1. kvartal 2012 sammenlignet med 1. kvartal 2011. I Australien var produktionen 5,5 % højere de første 5 måneder af 2012 sammenlignet med året før, mens den i USA var 4,2 % højere. I Argentina var mælkeproduktionen i 1. kvartal 2012 hele 12 % højere sammenlignet med året før.

EU forventer, at verdens mælkeproduktion i 2012 vil være 3 % højere sammenlignet med 2011.

Fald i mælkepriserne men mulig bedring på vej

Den højere mælkeproduktion satte i slutningen af 2011 og i månederne ind i 2012 mælkepriserne under pres i EU. Således estimerer EU mælkeprisen til at være 31,6 euro cent i maj 2012 eller 5 % lavere sammenlignet med maj 2011. Alle lande har endnu ikke indrapporteret mælkepris til EU, hvorfor der er tale om et estimat.

Selvom priserne faldt, var niveauerne på hovedprodukterne (skummetmælkspulver, sødmælkspulver, smør og ost) fortsat ca. 120 % i forhold til interventionspriserne, og der er endnu ikke i 2012 blevet opkøbt hverken smør eller skummetmælkspulver til offentlig intervention i den mulige periode (1. marts til 31. august). Til gengæld har de lavere priser fået den private oplagring til at stige markant set i forhold til 2011. Således er der

i løbet af de første 18 uger af 2012 lagt 35 % mere på lager sammenlignet med samme periode i 2011. Det er især Holland, Tyskland, Frankrig og Irland, som har lagt smør på private lagre.

På det allersensende har der været bedringer at spore i priserne, således begyndte priserne at stige i juni og har nu stabiliseret sig omkring 127 % for skummetmælkepulver i forhold til interventionsprisen. Niveaue for smør og sødmælkepulver er 123 %, mens den (virtuelle interventionspris) for ost (cheddar) er 139 %. Kommissionen understreger, at det er svært at spå om mælkepriserne på kort sigt. De nævner dog, at markedsindikatorer, som spotmælkspriser og ugentlige priser på mejeriprodukter på det seneste er steget, og det kan indikere, at priserne vil stige yderligere de kommende uger, da mælkeproduktionen sæsonmæssigt nu har toppet i EU for 2012.

Figur 2. Mælkeprisen i maj 2012 i forhold til maj 2011.

Figur 2 viser, at mælkeprisen varierer noget mellem de enkelte lande, og at prisen i nogle lande i maj 2012 lå højere sammenlignet med maj 2011. Tendensen i retning af en lavere mælkepris i 2012 sammenlignet med 2011 er tydelig for de fleste lande, omend priserne ikke er faldet lige meget i de enkelte lande.

EU har også set nærmere på priserne på hovedprodukterne sammenlignet med tidligere år. Figur 3 viser denne sammenligning. Som det fremgår, lå priserne i begyndelsen af 2012 på samme niveau som i 2011, men siden faldt priserne – ikke mindst på smør og mælkepulver, mens priserne på ost holdt sig oppe i lidt længere tid.

Figur 3. Udvikling i priserne på hovedprodukterne.

Omkostningsstigninger presser de europæiske bedrífers økonomi

Kommissionen opgør udviklingen i mælkepris, styk- og kontante kapacitetsomkostninger og resultat til afskrivning og forrentning af kapitalen. Opgørelse er vist for EU 27 i figur 4 og for EU 15 (de gamle EU lande) i figur 5.

Figur 4. Udviklingen i mælkepris, styk- og kontante kapacitetsomkostninger og resultat til afskrivning og forrentning af kapitalen i EU landene siden 2007.

Fra 2007 til 2009 faldt de europæiske bedrífers resultat til dækning af afskrivning og forrentning af kapitalen. Selvom omkostningerne faldt i denne periode, kunne faldet dog ikke tilnærmelsesvis opveje faldet i mælkepris i 2009. Således faldt bedrífernes resultat til afskrivning og forrentning af kapitalen med 45 % i 2009. Situationen forbedrede sig i 2010 og 2011. Som det fremgår, nåede resultat til afskrivning og forrentning af kapitalen i de sidste 3 kvartaler op på godt 90 % af niveauet i 2007. Det fremgår dog også, at resultatet i første kvartal 2011 kun var 77 % af niveauet i 2007, mens det i første kvartal 2012 var 85 % af niveauet af 2007. Med andre ord har 1. kvartal 2012 været bedre end 1. kvartal for et år siden, men som det også fremgår væsentligt dårligere end de tre forudgående kvartaler. Figur 4 viser også, at det både er en lavere mælkepris og især højere omkostninger, som i øjeblikket presser økonomien i at producere mælk i EU.

Figur 5. Udviklingen i mælkepris, omkostninger (før kapitalomkostninger) og resultat til dækning af kapitalomkostninger i EU15 siden 2000.

Ses der nærmere på udviklingen i mælkeproduktionen i EU siden 2001 for de "gamle" EU lande i vest (EU15), viser det sig, at resultatet til afskrivning og forrentning af kapitalen er faldet siden 2001 og frem til og med 2006. I 2007 nåede resultatet op på niveauet i 2000, hvorefter resultatet igen faldt, ikke mindst i 2009. Siden er det steget helt frem til 1. kvartal i 2012, hvor det igen begyndte at falde.

Udviklingen i økonomien i at producere mælk, understreger betydningen af, at der sker en produktivitetsudvikling på de europæiske bedrifter, dersom disse skal bevare indtjeningen.

Situationen har politisk bevågenhed

De faldende mælkepriser har politisk bevågenhed. Polen og Litauen frygter, at produktionen vil falde som følge af de lavere priser, og har til det seneste ministerrådsmøde fremsat ønske om, at situationen drøftes. De har spurgt til, hvilke initiativer Kommissionen vil sætte i værk for, at krisen ikke udvikler sig. På Ministerrådsmødet den 16. juli afviste Kommissæren på landbrugsområdet Ciolos, da også at gribe ind i markedet, men gav forpligtige sig til at følge markedet, ligesom han forpligtige sig til at vurdere betydningen af indførelsen af EU's mælkepakke forud for afviklingen af kvotesystemet i 2015. På baggrund af denne vil Kommissionen fremsætte tiltag, dersom der skulle være behov for dette. Kommissæren har luftet behovet for initiativer til at opretholde mælkeproduktionen "i vanskelige områder", når kvotesystemet afvikles i 2015 uden det dog på nogen måde skal opfattes som et signal om, at kvoterne alligevel ikke bliver afviklet i 2015.

Opsamling

Produktionen af mælk er, som flere gange nævnt, steget i hele verden i begyndelsen af 2012, og det har fået priserne til at falde. Kommissionen forudser, at vi måske har nået bunden, idet priserne har stabiliseret sig eller er steget svagt på det allerseneste, ligesom man ikke afviser, at priserne kan stige i de kommende måneder. Mælkeproduktionen i EU har toppet for 2012, og det vil tage noget af trykket af markedet på helt kort sigt, hvor produktionen på den sydlige halvkugle, ikke mindst New Zealand, endnu ikke er gået i gang. Der er endnu ikke opkøbt til intervention, da priserne fortsat er højere end interventionspriserne. Det betyder, at et begyndende opsving i priserne ikke bliver dæmpet af, at Kommissionen vil afvikle lagre.